

รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูตามแนวทางของ
สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
The Administrative Model to Enhance Learning Assessment Competency of Teacher
on National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)
in Secondary School

สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ* ดร.ปราศรัย ประวัติรุ่งเรือง** ผศ.ดร.ปกรณั ประจันบาล**

*นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุชฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

**อาจารย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดผลและประเมินผลของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ 324 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ 3) แบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ พบว่า ครูได้คะแนนค่าเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกด้าน 2) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ พบว่า รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการบริหาร กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู และการประเมินผลและตัวชี้วัดความสำเร็จ เมื่อนำรูปแบบไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความถูกต้องครอบคลุมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ : สมรรถนะ, การวัดและประเมินผล

Abstract : The purpose of this study was to develop the administrative model to enhance learning assessment competency of teacher on National Institute of Educational Testing Service (Public Organization) in secondary school. The sample was 324 principals, measure and evaluation teachers in school of secondary Educational Service Area Office of Northern. The research instruments were 1) Test of assessment competency of teacher 2) Evaluation of appropriateness's model and guided of model 3) Evaluation of administrator and teacher's opinion toward the administrative model to enhance learning assessment competency of teacher on National Institute of Educational Testing Service (Public Organization) in secondary school.

The results showed as follows 1) Results of study assessment competency of teacher revealed that teachers' scores were lower than 50% in all sides 2) Result of the development of the administrative model to enhance learning assessment competency of teacher on National Institute of Educational Testing Service (Public Organization) in secondary school has 5 components, i.e., principle, goal, administration process, developed competency process, and evaluation and indicator of successful, checking content validity by 7 experts had high levels of appropriateness. 3) Assessment results of model to enhance learning assessment competency of teacher on national institute of Educational Testing Service (Public Organization) in secondary school were useful and applicable. The accuracy was at highest level of appropriateness in all aspects.

Keywords : Competency, Evaluation

บทนำ ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามทุกด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม และยังเป็นผู้เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน (มะห์ดี มะดีอรอาเว. 2551: 2) การเป็นครูมืออาชีพต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. 2543: 27) ประพฤติตน ดูแลเอาใจใส่ศิษย์ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2544: 7) และทำทุกวิถีทางที่ให้ศิษย์เป็นคนดี (เปรม ดิณสุลานนท์. 2544: 50) ดังนั้น คุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา การที่ครูจะสอนได้อย่างมีคุณภาพนั้นมืองค์ประกอบสนับสนุนหลายด้านโดยจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของครูและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับตัวครู จึงจะทำให้พิจารณาประสิทธิภาพการสอนของครูได้อย่างครอบคลุม นั่นคือครูมืออาชีพต้องมีสมรรถนะอันส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงดำเนินการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนทุกคนทั้งประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาสมรรถนะครูตามนโยบายพัฒนาครูทั้งระบบ (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 1)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สองปีที่ผ่านมา นักเรียนได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม สะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ (ธัญญา เรื่องแก้ว. 2549) ทั้งนี้เกิดจากครูไม่เข้าใจกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรที่ สทศ.นำมาใช้ในการทดสอบ O-NET จึงทำให้ครูไม่ได้จัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด และไม่นำกระบวนการกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรมาใช้ในชั้นเรียน จึงอาจเชื่อมโยงได้ว่า ครูเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีคุณภาพต่ำ (กลิ่น สระทองเนียม. 2552: 1) และมีอาจปฏิเสธความรับผิดชอบเหล่านี้ได้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2556: 1 – 2) ดังนั้น การที่จะพัฒนาให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตร จึงจะต้องทำให้ครูมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรเสียก่อน ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะ วัดและประเมินผลของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดได้อย่างถูกต้องครอบคลุม และ

สามารถพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียนได้ถูกต้องแม่นยำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ

ขอบเขตของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

ขอบเขตด้านประชากร ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 9 เขต จำนวน 454 โรงเรียน จำนวนประมาณ 21,000 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา คือ สมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ของครู จำแนกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย 1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. การวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด 3. การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 6. การตัดสินผลการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 9 เขต จำนวน 454 โรงเรียน จำนวนประมาณ 21,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 5 เขต 30 โรงเรียน ๆ ละ 16 คน รวมครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 480 คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (ปกรณ์ ประจัญบาน. 2552: 117 – 118) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบประเมินสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และการสร้างแบบทดสอบแบบถูก – ผิด จากเอกสาร และตำราทางด้านการศึกษาและการวิจัยทางการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นิยามความหมายของสมรรถนะการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ทั้ง 6 ด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบทดสอบ
3. สร้างข้อคำถามในแบบประเมิน ทั้ง 6 ด้าน และนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.50 ขึ้นไปทุกข้อ
4. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำแบบสอบถามขึ้นใหม่เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try – out)
5. นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 50 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ทั้งฉบับด้วยสูตร KR.20 ตามวิธีการของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9479

6. ปรับปรุงข้อคำถามและจัดทำแบบสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ ในชั้นตอนนี้ ดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อใช้ในการคำนวณค่าสถิติ

2. รวมคะแนนทั้งหมด แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละ

3. นำค่าเฉลี่ยร้อยละที่คำนวณได้ มาเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 50 ด้านที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 50

ผู้วิจัยจะนำไปสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินการเรียนรู้ของครูต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ ดำเนินการ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 7 คน

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารฯ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของครู แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบ POLC, SBM และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่ 1 เกี่ยวกับสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครู มาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกร่างรูปแบบการบริหารฯ นำร่างรูปแบบการบริหารฯ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. นำผลการพิจารณาให้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาสรุปและปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบฯ พร้อมทั้งดำเนินการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบฯ
4. นำร่างรูปแบบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขพร้อมทั้งคู่มือการใช้รูปแบบฯ ที่สร้างขึ้นใหม่ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
5. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญว่าองค์ประกอบของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 คะแนน
6. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีก 1 รอบ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์
7. จัดพิมพ์รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบฯ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมาตรวจให้คะแนน
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผลคะแนน

3. คำถามปลายเปิด ดำเนินการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารฯ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 9 เขต รวมผู้บริหาร จำนวน 454 คน และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล จำนวน 454 คน รวมทั้งสิ้น 908 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 9 เขต 162 โรงเรียน รวม 324 คน กำหนดขนาดโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (ปกรณัม ประจันบาน. 2552: 117 – 118) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบฯ แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ และ 3) ด้านความถูกต้องครอบคลุม

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมิน

1. ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 183 – 184) จากเอกสาร และตำราทางด้านกรวิจัยทางการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ทำการศึกษามาตรฐานการประเมินรูปแบบการบริหารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด ประเด็นการประเมิน

3. นิยามความหมายของมาตรฐานการประเมินรูปแบบที่นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อใช้เป็น แนวทางในการสร้างข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 183 – 184)

4. สร้างข้อคำถามในแบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ทั้ง 3 ด้านตามที่กำหนดไว้

5. นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางข้อในด้านการใช้ภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้ว จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมการประเมินรูปแบบกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูวัดและประเมินผลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่รูปแบบฯ และเก็บรวบรวมการประเมินรูปแบบเสนอ ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อ ขอความอนุเคราะห์ในการประสานงานและจัดส่งรูปแบบฯ และแบบประเมินรูปแบบเพื่อส่งไปยังโรงเรียนใน สังกัด และจัดเก็บแบบประเมินกลับคืนและส่งกลับให้แก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อรูปแบบฯ ขั้นตอนนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อใช้ในการคำนวณค่าสถิติ

2. รวมคะแนน แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย

ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ พบว่า ครูได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละทั้ง 6 ด้าน ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกด้าน

2. ผลการสร้างรูปแบบฯ พบว่า รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการบริหาร กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู และการประเมินผลและตัวชี้วัดความสำเร็จ เมื่อนำ รูปแบบไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบฯ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความถูกต้องครอบคลุมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินการพัฒนารูปแบบฯ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากผลการการศึกษาศมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ พบว่า สมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ของครูอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกด้านแสดงว่า ครูมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการทดสอบของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่ต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วน

2. จากผลการสร้างรูปแบบฯ พบว่า รูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการบริหาร กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู และการประเมินผลและตัวชี้วัดความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยทำการออกแบบและนำเสนอรูปแบบการบริหารฯ นี้ โดยดำเนินการตามแนวคิดของ Carter, V, Good. (1973: 267) ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบไว้ 4 ความหมาย และตรงกับ ความหมายที่ 3 คือ แผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งนี้ส่วนประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1. หลักการ ซึ่งใช้หลักการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน (SBM) 5 ประการ ได้แก่ การกระจายอำนาจ (Decentralization) การมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) การบริหารตนเอง (Self-management) และการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ตามแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2542: 1-2) 2. จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด 3) การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) การตัดสินผลการเรียนรู้ ซึ่งได้จากผลการทดสอบวัดสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูซึ่งพบว่า สมรรถนะของครูต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกด้าน 3. กระบวนการบริหาร ใช้กระบวนการบริหารแบบ POLC ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ตามแนวคิดของ Schermerhorn 4. กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ประกอบด้วย การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นการออกแบบแผนการพัฒนา (Designing Development Plans) การดำเนินการปฏิบัติการ (Implementing Development Programs) และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร (Evaluating Staff Development) ตามแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Castelter and Young. (2000: 181-198) และ 5. การประเมินผลและตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งกำหนดตามแนวคิดของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) คือ 1. ครูมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด 3. ครูสามารถ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4. ครูสามารถ

วัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5. ครูสามารถตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 6. ครูสามารถตัดสินผลการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดสมรรถนะครู ทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ องค์ประกอบพื้นฐาน ครอบคลุม กำหนด จุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงาน อาศัยหลักการกระจายอำนาจการบริหารจัดการตนเอง การมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการที่ดี และกำหนดแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ องค์ประกอบโครงสร้างระบบการบริหาร ครอบคลุม 14 ปัจจัย งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไป มีการวางแผนการจัดองค์การอำนวยการและการควบคุม ใช้การประกันคุณภาพ การนิเทศภายในการบริหารบุคคลและงบประมาณแบบเน้นผลงาน ระบบสารสนเทศในการบริหารและการพัฒนาที่มงาน องค์ประกอบกระบวนการ การดำเนินงาน คือ มีการเตรียมการ การดำเนินการ การประเมินผลและการสรุปรายงานผลและองค์ประกอบด้านการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ีย์ พัดจาด (2553: 182 – 185) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างคณะกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ วัตถุประสงค์ของการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ บทบาทของคณะกรรมการ สมรรถนะการปฏิบัติงาน วิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงาน งบประมาณ และการกำกับติดตามและประเมินผลโดยผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล อยู่ในระดับมากและผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการบริหารงานฯ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) การทดลองใช้รูปแบบ มีการดำเนินงานตามคู่มือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจต่อกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่และต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ในระดับมาก 4) การประเมินรูปแบบ พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่าการดำเนินงานตามรูปแบบ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ตามลำดับ

3. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก และรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความถูกต้องครอบคลุม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับมากที่สุดทุกด้านทั้งนี้เพราะรูปแบบได้ผ่านการพัฒนาตามแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา ดังที่ได้กล่าวมา จึงทำให้รูปแบบมีองค์ประกอบต่างๆ เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในการ

พัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา นอกจากนั้นองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นยังมีความถูกต้องและครอบคลุมตามแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ จึงทำให้รูปแบบผ่านการประเมินและมีผลการประเมินในระดับมากถึงมากที่สุดทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชรพล สุตสายเนตร (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดไปหาน้อยที่สุดได้แก่ด้านหลักการบริหารตนเอง ด้านกระจายอำนาจอำนาจ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน และด้านการมีส่วนร่วมเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามสภาพและขนาดสถานศึกษามีความแตกต่างกัน แนวทางในการพิจารณาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรมีการกำกับติดตามการบริหารและส่งเสริมให้สภาพศึกษามีการวิจัยพัฒนาระบบการบริหารงานเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนตามนโยบายการศึกษาของชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้ เนื่องจากการบริหารโดยใช้รูปแบบการบริหารฯ เป็น การจัดกิจกรรมที่เน้นให้ครูมีสมรรถนะการวัดและประเมินผลตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ดังนั้นจึงพบว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือความสนใจ ความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองของครู เพราะการที่จะพัฒนาหรือเสริมสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นได้นั้น จะต้องได้รับแรงบันดาลใจมาจากข้างใน หรือแรงกระตุ้นเพื่อให้ครูมีความมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลให้เกิดขึ้นอย่างเต็มตามศักยภาพที่มี ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องควบคุมปัจจัยที่จะต่อต้าน หรือกระตุ้นปัจจัยก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเสริมสร้างสมรรถนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ควรทำวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านอื่นๆ เช่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์, PISA, ค่านิยม 12 ประการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). “แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา”. เอกสารการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2545). 29 ปี กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม.

- กลีน สระทองเนียม. (2552). **ขวัญ กำลังใจ คือคุณภาพครู**. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2554. จาก www.thairath.co.th/today/2010/06/16 .
- ฉัญญา เรื่องแก้ว. (2549). “รอบรู้สู่การวัดและประเมินผล การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน”. **วารสารวิชาการ**. 9(2) : 72-76.
- ปกรณัม ประจันบาน. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Research Methodology in Social Science)**. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- เปรม ติมสุลานนท์. (2544). “ครูอาชีพ”, **ข้าราชการครู**. 5 (พฤษภาคม 2544): 50
- พจนีย์ พัดจาด. (2553). **รูปแบบการบริหารงานเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูใหม่ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2544). “ครูอาชีพ”, **วิทยากร**. 4 (กรกฎาคม 2544): 7
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. (2543). การพัฒนาครูเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. **วิชาการ**. 3 (มีนาคม 2543) : 27
- มะห์ดี มะดีอราแคว. (2551). **สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี**. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รัศมี สีหะนันท์. (2551). **การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3**. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลำจวน สุดคุ้ม. (2550). **การนำเสนอรูปแบบการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะครู**. กศ.ด. (สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัชรพล สุดสายเนตร. (2556). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. ศศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิทยา จันทศิริ. (2551). **การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยของรัฐ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู: Intel Teach to the Future**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). **เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1-2 หลักสูตรการพัฒนาครูโดยการสร้างระบบพี่เลี้ยง วันที่ 22-23 เมษายน 2556 คณะศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รุ่นที่ 1**.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Carter, V, Good. (1973). **Dictionary of education**. New York: Mc Graw – Holl Bok.

Castetter, W.B. and Young, I.P. (2000). **The Human resource function in education
administration**. (7 ed.). New Jersey: Prentice – Hall.